

LANGGAARD OG DORA

Dora er blevet fundet. Efter tre års arkivstudier kunne Claus Falk-Larsen ved Langgaard Festivalen 2017 præsentere, at han med al sandsynlighed har fundet frem til identiteten af den mystiske unge kvinde, som Rued Langgaard i 1913 blev forelsket i.

Mødet med Dora satte sig mange spor i Langgaards værker og prægede ham hele livet. Hendes store indflydelse er grundigt beskrevet i Bendt Viinholt Nielsens bog "Den ekstatiske outsider", og takket være de nye biografiske oplysninger om Dora kan man nu se, at deres skæbner var knyttet tæt sammen. Der tegner sig et billede af to mennesker med meget til fælles, også mange fælles omstændigheder imod sig.

Dora From var to år ældre end Rued Langgaard. Hun kom fra en pæn københavnsk familie, hendes far var jurist og chef for Kriminalretten. Familien boede på Østerbro.

Langgaard og Dora mødte hinanden i 1913 på et sommerferieophold i Kyrkhult i Blekinge. Det lader til, at det var Dora, der tog initiativet til den første kontakt; i hvert fald noterede Langgaards mor, at to unge damer ved eftermiddagsteen 25. juni henvendte sig til Rued og bad ham spille lidt på klaver. Dora var formodentlig på ferie i Kyrkhult med en veninde.

Dora From, gift Abrahamsen

Langgaards møde med Dora fik ham til at komponere fire kærlighedssange med overskriften "Sommer 1913". Hvordan det udviklede sig derefter er uklart, men i det følgende års tid havde Dora og Langgaard en forbindelse af en art. Formodentlig på anstændig, borgerlig vis i form af visitter, brevveksling, spadsereture og restaurationsbesøg. Men i 1914 hørte kontakten op igen.

Hvad der var sket mellem de to - eller snarere ikke sket – vides ikke. De næste tre år er der ingen spor af deres forhold.

I 1917 blev det så bekendtgjort i Doras sognekirke, Garnisons Kirke, at hun indgik ægteskab med Hr. Axel Abrahamsen, der arbejdede i ØK. Langgaard havde ikke fast ansættelse og kunne næppe forsørge en familie. Han var på det tidspunkt organistvikar i netop Garnisons Kirke, og det var måske grunden til, at Dora lod sig vie i en anden kirke.

I årene 1918-19 var Langgaard helt fordybet i minderne om Dora. Han skrev adskillige kompositioner, der hentyder til deres fælles fortid. Flere af værkerne hedder noget med "Rosengård", fordi Langgaard boede på Rosengården i Kyrkhult den sommer, de mødtes. Mest kendt er hans "Rosengårdsviser", der kredser om håbløs kærlighed, men også flere af Langgaards strygekvartetter relaterer åbenbart til Dora. Det er noget af den mest længselsfulde musik, han nogensinde skrev. Helt eksplicit er hans Strygekvartet nr. 6, der slutter med variationer over den svenske folkeviser "Och hör du unga Dora, vill du gifte dig i år".

Rued Langgaard 1918

I 1919 fødte Dora en søn. Men tragedien lurede. Dora havde allerede som ung vist tegn på depressioner, og i 1921 brød en egentlig maniodepressiv periode ud. Doras mand flyttede i en lejlighed for sig selv, mens deres søn blev passet af Doras søster. Dora selv kom i pleje forskellige steder.

Imens boede Langgaard stadig hjemme hos sin mor. Fru Langgaard tog i 1922 en ung kristen kvinde, Constance Tetens, under sine vinger. Hun flyttede ind i hjemmet som en slags husholderske, blev forelsket i Langgaard, og fru Langgaard begyndte at se for sig, at Constance engang ville kunne gifte sig med Rued. Det var dog stadig Dora, der var i hans tanker – og samme år dukkede hun pludseligt op igen, midt i sit sygdomsforløb.

Efter otte års pause genoptog Dora og Langgaard nu en regelmæssig kontakt. De besøgte hinanden, skrev breve og gik ture. Imens kunne den voldsomt jaloux Constance kun se på, at Rued var optaget af den yndige og spændende rivalinde, og hun omtalte hende demonstrativt som "Fru Dora Abrahamsen". Constance smuglæste endda i Rueds dagbog og så, at han kaldte Dora "min elskede". Det kunne hun ikke lade være med at viderebringe til Fru Langgaard, der bemærkelsesværdigt forsikrede Constance, at Rued "ikke mente det sådan, som man i almindelighed forstod de ord".

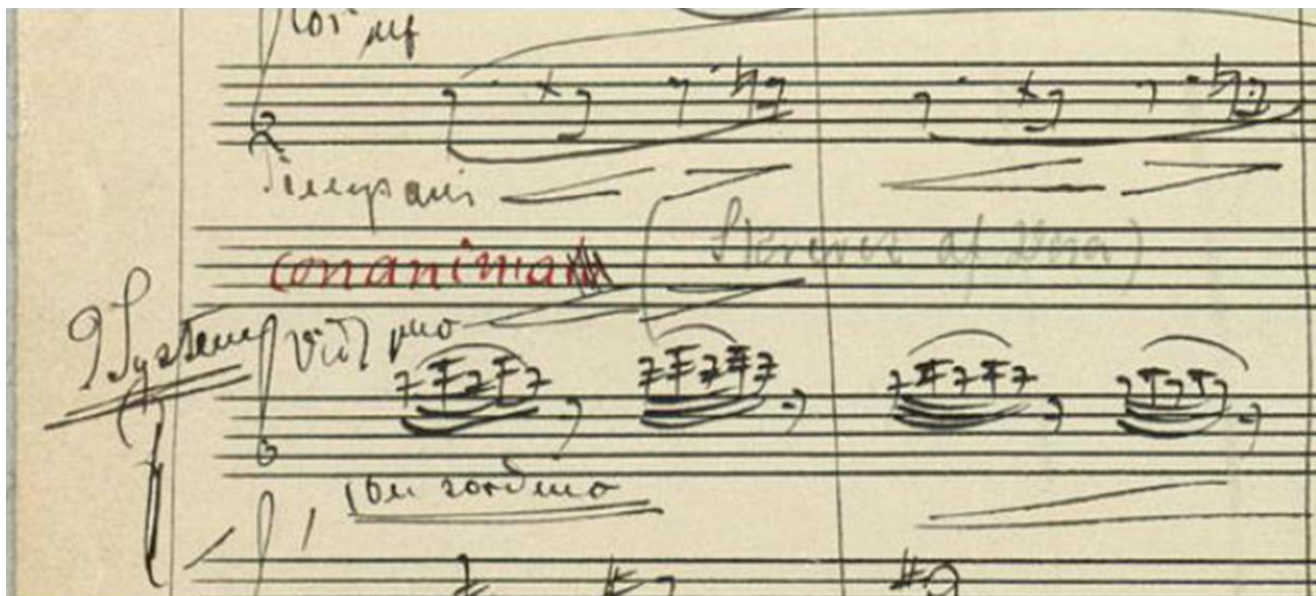

Emma Langgaard, Rued Langgaards mor

I 1923 holdt Langgaard et filosofisk foredrag i den katolske forening Academicum Catholicum. Langgaard var ikke selv katolik, men var i den periode draget mod katolicismen. Det var Dora også, og hun valgte at konvertere. Langgaard gjorde ikke. Mange overvejelser må de have været fælles om i den tid, og de har i det hele taget haft meget at tale om. Ikke kun om deres gensidige tiltrækning, de religiøse skruper og familieproblemerne, men vel også om deres personlige oplevelser af at være anderledes. Constance observerede det og nævnte for Fru Langgaard, at "der var nok to sjæle, der kunne sammen."

Situationen blev anspændt for alle parter. Langgaard noterede i marts 1924: "Min tilstand er utålelig." Som katolik kunne Dora ikke lade sig skille, og samme år flyttede hun hjem til sin mand. I maj 1925 kom Dora for tilsyneladende sidste gang på besøg hos Langgaard. Det er ikke til at vide, hvor langt det kom mellem Dora og Langgaard udover den sociale kontakt, som er nævnt i de sparsomme notater. Mange af kilderne er væk: Nogen (mon ikke Constance?)

klippede de kalendersider ud, hvor Dora var nævnt, og heller ingen breve mellem Dora og Langgaard eksisterer. Selv hendes efternavn har været ukendt indtil i dag. Det eneste bevarede kontaktpunkt er ordene "con anima", som Dora i tiden 1913-14 skrev i manuskriptet til Langgaards Symfoni nr. 2. "Con anima" betyder "sjælfuldt", og ordene blev skrevet med rødt blæk, der dengang ellers normalt var forbeholdt kærestebreve.

Doras håndskrift i Langgaards 2. symfoni

I 1928 forværredes Doras psykiske tilstand igen, og i 1934 var hun så syg, at hun blev umyndiggjort. Hendes mand lod sig skille og giftede sig med en anden kvinde, der tog Doras søn til sig. Dora var nu helt alene, for Langgaard havde i 1927 giftet sig med Constance, som Langgaards mor havde ønsket sig det. Deres ægteskab forblev platonisk hele livet. Da Doras fraskilte mand døde i 1940, kunne Dora efter katolske forskrifter gifte sig igen. Men kontakten til Langgaard var åbenbart afbrudt for altid, og han flyttede samme år med Constance til Ribe, hvor de blev indtil Langgaards død i 1952.

Langgaard lod mindet om Dora leve i sin musik, hvor han ofte benyttede et "Dora-motiv", taget fra en af de sange, han skrev i Kyrkhult 1913. Så sent som i hans sidste symfoni, nr. 16 fra 1951, dukker temaet op. Andre minder findes i titlerne, f.eks. den drømmende klavermusik "Ved hotel Kongen af Danmark"; hotellets konditori i nærheden af Langgaards hjem var et af de steder, hvor Dora og Rued havde kunnet mødes - og være i fred.

Dora levede helt til 1974 og blev 83 år gammel. De sidste mange år boede hun permanent på Sct. Hans Hospital. Hendes forhold til Rued Langgaard har været ukendt, selv for hendes nærmeste slægtninge, indtil nu.

Jens Cornelius